

02 Eyübüüm

ÜÇ AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE YAŞAM DERGİSİ 2010

Mekan

Hagia Sofia. Yani Kutsal Hikmet. Dünya mimari kültürüne daha 4. Yüzyıl'da damgasını vuran bir abide yapı. Ayasofya, tarihe 17 asır boyunca şahitlik yaptı, yapmaya da devam ediyor.

İstanbul'un fethinin
en önemli simgesi,
hoşgörü timsali
Osmanlı'nın en güçlü
şahidi, Dünya'nın
sayılı harikalarından
biridir Ayasofya...
Dünya mimari
kültürüne daha
Dördüncü Yüzyıl'da
damgasını vuran bu
yapı, halen dimdik
ayaktadır.

Ayasofya

Ayasofya... Büyüklüğü, ihtişamı ve mimari yapısıyla dünyanın sayılı eserlerinden biri... Bir mabet olarak ise İstanbul'un fethinin en önemli sembolü... Ondan dolayı Ayasofya'nın kapı tokmaklarında 'Ya Fettah' yazılı... 'Ya Fettah', hem Allah'ın isimlerinden biri olan 'Açan' demek, hem de fetih yani açış kelimesi ile akraba. Fetih'ten sonra büyük Osmanlı coğrafyasının bir numaralı mabeti olan Ayasofya'ya Müslümanlar tarafından 'Cami-i Kebir' yani "Büyük, Yüce Cami" denmiştir.

Doğu Roma Dönemi'nde 537 tarihinde İmparator Justinianus tarafından Anadolu'ya iki mimara yaptırılan bu büyük mabet, Kudüs'teki Süleyman Tapınağı'nı Hristiyanlık ve Ortodoksluk adına geçmek amacı ile inşa edilmiştir.

Ayasofya sadece eşsiz mimarisi ile değil, içindeki ve dışındaki birçok özelliği ile de geçmişten günümüze büyük bir merak ve ilgi ile insanların gündeminde kalmıştır. Buna rağmen hakkında hâlâ tam olarak bilinmeyen birçok nokta bulunmaktadır.

Günümüzdeki Ayasofya aynı yerde yapılan üçüncü Ayasofya'dır. İlk iki yapıldıktan sonra bu "Büyük Kilise" (Mega Ekklesia) yapılmıştır ve ilk adı Ayasofya değil, Büyük Kilise'dir. Uzun süre bu şekilde anılmıştır.

537 tarihinde İmparator Justinianus tarafından yaptırılan Ayasofya, dünyadaki mimarlar tarafından büyük bir hayranlıkla rekabet konusu edilmiştir.

Muhteşem mimarisi, büyüklüğü ve işlevselliği yönünden dünyanın sayılı eserlerinden biri olarak kabul edilen Ayasofya, Dünya Mimarlık Tarihi'nin günümüze kadar ayakta kalmayı başarmış en önemli yapılarından biridir.

Hristiyanların tam 916 yıl kilise olarak kullandığı Ayasofya, 1453 yılında Fatih Sultan Mehmet önderliğindeki Osmanlı Ordusu'nun İstanbul'u fethi ile kiliseden camiye çevrilmiştir.

Hoşgörünün timsali olan Ayasofya'ya büyük önem veren Osmanlı Devleti, bu yapıyı muhteşem eserlerle zenginleştirmiştir. Osmanlı Dönemi'nde 482 yıl cami olarak kullanılan yapı, 1935 yılında müzeye çevrilmiştir.

Tarihi geçmişinin yanı sıra mimarisi, mozaikleri ve farklı dönemlere ait eserleri ile yüzyıllardır tüm insanlığın ilgisini çekmeyi başaran Ayasofya, yapıldığı ilk günden beri İstanbul'un en önemli simgelerindendir.

Ayasofya'nın Bölümleri

Mimari Yapısı

Ayasofya, orta nef denilen büyük bir orta mekân, kuzey ve güneyde yer alan iki yan nef, doğu ucunda yer alan absid ve batı kısmında kapıların yer aldığı iç ve dış nartekslere meydana gelmiştir. 7.500 metrekarelik bir yüzölçümüne sahiptir.

II. Ayasofya Kalıntıları

İlk kilisenin isyanlarla yıkılıp yıkılmasından sonra, İmparator II. Theodosius ikinci bir kilisenin inşa edilmesi emrini vermiş ve buranın açılışı 10 Ekim 415'te gerçekleşmiştir. İkinci Ayasofya, Nika İsyanı sırasında, 13-14 Ocak 532'de yıkılıp yıkılmıştır.

İstanbul'un en önemli sim-
solan Ayasofya, yüzle-
samını aynı şekilde k-
hoşgörü timsali olan
en dimdik ayaktaadır.
m d-
teri

Ayasofya'da kilise papazları, patrikhane yöneticileri ve rahiplerin yanın-
da avlusunda çok sayıda rahibenin yaşadığı bir de manastır bulunurdu.
İstanbul'un fethinin ardından ise Ayasofya'nın avlusunda bir sıbyan
mektebi, bir muvakkithane, iki sebil, bir üç yüzlü çeşme, devasa orta şa-
dırvanın yanında küçük bir duvar şadırvanı, bir büyük imaret, bir med-
rese ve iki güneş saati inşa edilmiştir.

Ayasofya'daki Türbeler ve Önemli Bir 'İlk'

Ayasofya'nın bahçesinde, üç büyük, bir de küçük türbe bulunmaktadır.
Aynı avlu içinde beş Osmanlı padişahı yatar. Bunların üçü Ana Kilise
binasına, ikisi Vaftizhane Binası'ndadır. Padişahlar tahttan indirildikleri
için ayrı türbe yapılması düşünülmüştür. Bir vaftizhanenin padişah tür-
besine dönüştürülmesi, başka yerde örneği görülmeyen bir olaydır.

Ayasofya'daki tüm mozaikler ve insan figürü içeren panoların tamamı
M.S. 842'den sonraki döneme aittir. Daha önceki dönemlerdeki tüm
eserler ise tasvir kırıclılık, yani ikonoklastik hareketle tamamen ortadan
kaldırılmıştır.

Ayasofya'ya en büyük statik katkıyı, yıkılmasına mani olmak ve daha
uzun süreli yaşatmak amacıyla büyük Usta Mimar Sinan, payandalar
inşa ederek sağlamıştır.

**Ayasofya'ya
en büyük
statik katkıyı,
yıkılmasına
mani olmak
ve daha uzun
süreli yaşatmak
amacıyla
Büyük Usta
Mimar Sinan,
payandalar
inşa ederek
sağlamıştır.**

Ayasofya, İstanbul'un
fethine kadar Bizans
imparatorlarının
taç giyme mekânı
olarak kullanılmıştır.
Patrik tarafından
burada karşılanan
imparatorlar taçlarını
kilise naosundaki
özel işaretli yerde
takmışlardır.

Ayasofya'nın
avlusunda Osmanlı
mimarisinde en
büyük boyutta yapılan
şadırvan yer alır. Yine
eski bir Osmanlı ve
İstanbul geleneği
olarak, sebillerinden
su, şerbet ve salep
gibi içeceklerin ikram
edilme özelliği süren
tarihi sebili olan tek
yer yine burasıdır.

Mimar Sinan'ın en
güzel ve en büyük
boyuttaki türbe
örneklerinden olan
Sultan II. Selim için
yaptırılan türbe,
Ayasofya avlusunda
yer almaktadır.

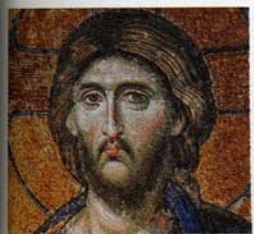
Avludaki bu
bölüme, padişah
yakınlarından başka
kimse gömülmemiştir.
Toplam 120 naaşın
hepsi türbe içindedir.

Evliya Çelebi
Seyahatnamesi'nde
İstanbul'un fethinden
birkaç yıl önce
şehrin ciddi bir
deprem yaşadığını
ve bu depremden
Ayasofya'nın zarar
gördüğünü anlatır.

Ayasofya'nın Bölümleri

Ünlü Deisis Mozaïği

İsa'nın yüzünün iki yarısının birbirinden farklı ya-
pıldığı bu mozaik, başlı başına bir sanat eseri olup,
bugün 'Ayasofya' dendiğinde tüm dünyada ilk akla
gelen simgedir. İsa'nın Kıyamet Günü insanlık için
tanrıdan niyaz dilemesini anlatır.

En Büyük Şadırvan

Ayasofya'nın bahçesinde Osmanlı coğrafyasının
en büyük şadırvanı yer alır. Hemen yanında da
bugünkü anaokul ve ilkokul arası bir eğitim kurumu
olan Sıbyan Mektebi bulunuyor. Her ikisi de I. Mah-
mut Dönemi mimarisidir.

Ayasofya'nın içinde sadece Doğu Roma Dönemi değil, Batı Roma Dönemi'nden hatta Pagan Dönemi'nden kalma, Anadolu uygarlıklarının ve Ortadoğu medeniyetlerinin değişik bölgelerinden getirilen eserler de bulunmaktadır.

Ancak Ayasofya'nın içindeki bazı parçalar değişik dönemlerde yerinden alınarak Türkiye dışına çıkarılmıştır. Bunlar bugün Avrupa'daki bazı müzelerde sergilenmektedir. Bu da ülkemiz açısından son derece üzüntü verici bir durumdur.

Türklerin İstanbul'u fethinin sembolü olan Ayasofya, Osmanlı Dönemi'nin en büyük, en önemli ve en kıdemli camisiydi.

Tarihe Işık Tutan Muhteşem Yapı: Ayasofya

Ayasofya, binlerce yıl öncesine dayanan tarihi zenginlikleri ile tarihe ışık tutan bir yapıdır. Bu muhteşem binanın ana binasından başka vaf-tizhane olduğu tahmin edilen iki binası daha vardır. Bunların şu andaki Ayasofya'dan daha eski yapılar olduğu öngörülmektedir. Bunlardan birisi 'Hazine Binası' olarak geçer ve kuzeydoğuda bulunur, diğer vaftizhane ise güneybatıda yer alır.

Ayasofya, Doğu Roma Patrikhane Kilisesi'dir. O dönemlerde St. Sinod Meclisi, Ayasofya'nın güney cephesindeki koridorda yer alan odalarda toplanır ve görüşmelerini burada yapardı.

İkinci Ayasofya'nın batı duvarı temelleri, halen ayakta olup, havarileri sembolize eden kuzularıyla gelenleri karşılar.

Ayasofya'nın içinde sadece Doğu Roma Dönemi değil, Batı Roma Dönemi'nden, hatta Pagan Dönemi'nden kalma, Anadolu uygarlıklarının ve Ortadoğu medeniyetlerinin değişik bölgelerinden getirilen eserler bulunmaktadır.

Ayasofya'nın saha zemini, eski binaların yıkıntılarıyla yükseltilmiş ve meydan birkaç kat medeniyet izleriyle yüksek bir kota ulaşmıştır.

Ayasofya'nın Bölümleri

İmparatoriçe Locası

Törenleri izlemek üzere Ayasofya'ya gelen imparatoriçe, törenleri yanındakilerle birlikte üst katın güney nefindeki İmparatoriçe Locası'ndan izlerdi. Buradan binanın alt katı ve iç mekanına hakim bir bakış açısı elde edilebilmektedir.

Cennet ve Cehennem Kapısı

İmparatoriçe Locası'nın az ilerisinde, üzerlerinde iki anahtar kabartmalarından dolayı "cennet ve cehennem kapısı" olarak adlandırılan iki mermer blok görülür. Bu bloklar üzerinde yaşam ağacı, balık gibi semboller içeren küçük kabartmalar bulunur.

Ayasofya'nın Bölümleri

Orta Nef

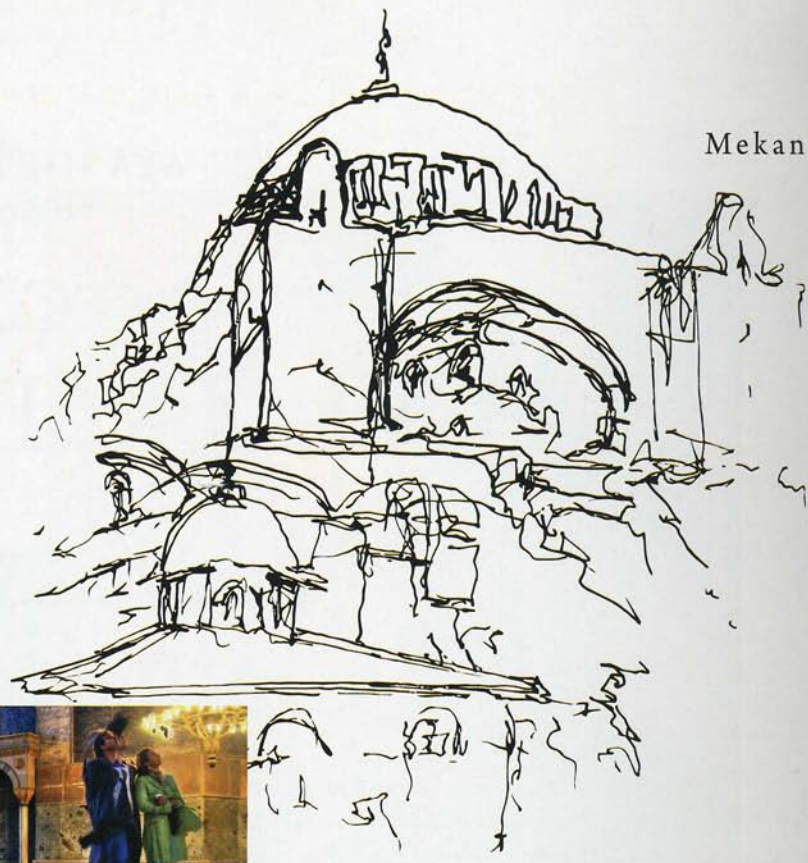
Tam karşıda pencerelerin bulunduğu kilisenin absidi görülmektedir. Absid içinde, aşağıda caminin mihrabı görülmektedir. Solda Hünkar Mahfili görülmektedir. Sağda, altta ise cami döneminde mevlit okunan balkon görülmektedir.

Kütüphane

Ayasofya'nın içinde yer alan Kütüphane'ye I. Mahmut 4 bin cilt kitap getirmişti. Kütüphanenin içinde rahleler, kitap kapları, muazzam çiniler ve Kur'an'dan hadisler yer alıyor. Kütüphanenin kapı tokmaklarında "Ya Fettah" yazılı.

Mekan

İznik Çinileri ve Hatlarla Süslü Mabet

İstanbul'daki en güzel çini örneklerinin görülebileceği yerlerin başında gelir Ayasofya. Hünkar Mihrabı'ndan kütüphaneye, türbe dışlarından içerilere kadar 16. ve 17. yüzyıl İznik Çinileri Ayasofya'yı süsler. Osmanlı Padişahı Sultan Abdülmecit'in mozaik malzemeden yapılmış tuğrası'nın bulunduğu ve asıldığı tek yer de yine burasıdır.

İstanbul'daki bir cami içinde yer alan en büyük boyuttaki hat levhalar da Ayasofya'dadır. Kazasker Mustafa İzzet Efendi'nin 7,5 m çapında sekiz tablosu oldukça ilgi çekicidir. Osmanlı padişahlarının en büyük ve en çok sayıda hat levhası yazarak hediye ettikleri cami de yine Ayasofya'dır. (II. Mustafa, III. Ahmet ve II. Mahmut)

Ayasofya'da son dönemde yapılan restorasyonlar sırasında 2009 yılı Temmuz ayı itibarıyla, mozaikten bir melek yüzü ortaya çıkarılarak bilim dünyasına ve müze ziyaretçilerine sunulmuştur.

Ayasofya'nın kubbesinde Allah'ın yerlerin ve gökyüzünün nuru olduğunu belirten Kur'an'dan Nur Suresi ayet 35 yer almaktadır. Bu, bütün camiler içerisinde zeminden en yüksek noktada bulunan kubbeye yazılan bir ayettir. Sahip olduğu birbirinden farklı güzelliklerle göz kamaştıran Ayasofya, yediden yetmişe herkesi bu güzellikleri görmeye bekliyor.

Bugün müze olarak hizmet veren Ayasofya'nın zemininin altındaki dehlizler, galeriler ve küçük odalar insanların ilgisini çekmektedir.

Ayasofya'da yer alan ve yekpare mermerden oyulan su küpleri Antik çağlardan günümüze kadar ulaşmıştır. Bu küpleri, Bergama'dan III. Murat getirtmiştir.

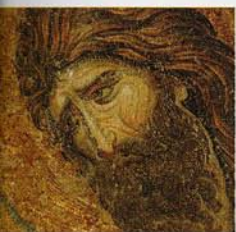
Mimar Sinan'ın II. Selim için yaptırdığı türbeden sonra Hassa Başmimarı Davut Ağa, III. Murat'ın türbesini tasarlamıştır. Türbenin kapısı ağaç işçiliğinin en seçkin örneklerinden olup, İstanbul'daki en güzel türbe kapılarından biridir.

Ayasofya, aynı zamanda buraya derse gelen öğrencilerin

ve araştırmacıların faydalanması için bir padişahın binlerce cilt kitabını bağışlayarak Ana Bina içinde kütüphane yaptırdığı bir camidir.

Osmanlı Devleti Dönemi'nde genel eğitimin bir örneği olan cami derslerinin uygulandığı, ondan fazla sınıfsıyla bağımsız maksureler halinde toplu derslerin yapıldığı, ilk defa seçmeli dersin okutulduğu ve açık öğretimin gerçekleştiği Ayasofya, özellikle bu dönemde bilim ve araştırmanın merkezi olmuştur.

Ayasofya'nın Bölümleri

Mozaikler

Tonlarca teserin kullanıldığı Ayasofya mozaiklerinin yapımında altın, gümüş, renkli cam, pişmiş toprak ve renkli mermer gibi taş parçaları kullanılmıştır. Bu mozaikler döneminin en güzel eserleri arasında yer almaktadır.

Terleyen Sütun

Kuzey nefinde ziyaretçilerin ilgisini çeken tek şey, nefin batı ucunda bulunan, beyaz mermerden yapılmış kare biçimli sütundur. "Terleyen sütun" olarak adlandırılan bu sütun, günümüzde dilek dileme yeri durumuna gelmiştir.

AYASOFYA MÜZESİ BAŞKANI

DOÇ. DR. HALUK DURSUN

“Eyüp'ün Manevi İklimi Heyecan Verici

Eyübüm Dergisi olarak Ayasofya'yı kaleme alınca, bu tarihi mekanın başındaki isme yani Doç. Dr. Haluk Dursun'a gitmemek olmazdı. Ülkemizin yetiştirdiği önemli tarihçilerden biri olan Haluk Dursun, entellektüel birikimi ve idealist yapısı ile başkanlığını yaptığı Ayasofya Müzesi'ne ciddi katkılarda bulunan bir kişi. 2006 yılından bu yana Ayasofya Müze Başkanlığı görevini sürdüren Doç. Dr. Haluk Dursun'la yaptığımız keyifli söyleşiden öne çıkan detaylar...

Yaklaşık 4 yıldan beri Ayasofya Müzesi'nin başındasınız. Böyle tarihi bir kurumun başında olmak nasıl bir duygu?

Bir tarihçi olarak böyle bir kurumun başında olmak çok heyecan verici. 2006 yılından beri Müze'deyim ve bu heyecanım hiç azalmadı. Hatta zaman zaman yeni keşif ve gelişmelerle de bu heyecanım artıyor. Ayasofya'nın tarihsel geri planı ve bunun içindeki çeşitlilik, renklilik ve malzeme zenginliği çok etkileyici.

Ayasofya'nın siyasi tartışmalara konu olmasını hem bir tarihçi hem de bir müze başkanı olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ben önce binayı muhatap olarak alıyorum. Bu bina, 537 tarihinde bitirilmiş. Daha önceki dönemleri yıkıldığı için yok sayıyorum. Yani binanın tarihi yaşı 1573. Binanın geri planına baktığınız zaman derin-

liğiyle, bizden ne kadar uzak ne kadar erişilmez olduğunu görüyoruz. Ayasofya, kim ne derse desin ve nereden bakarsa baksın, Doğu Roma Medeniyeti'nin yani Bizans Medeniyeti'nin bir dini mimari örneğidir. Bu bir gerçektir ve bunu hiç kimse değiştiremez. Yapılışının nedeni, Doğu Roma'nın gücünü ve kudretini göstermek hatta daha açık bir ifadeyle Kudüs'teki Süleyman Tapınağı'nı Hristiyanlık ve Ortodoksluk adına geçmektir. Tarihe de bu şekilde geçmiştir. Bina, 537 tarihinden 1453 tarihine kadar bir Bizans Ortodoks kilisesi ve patrikhanesi olarak kullanılmıştır. 1453'te İstanbul'un Türkler tarafından fethedilmesi ile bu büyük kilise, Camii-i Kebir'e yani Ulu Camii'ye çevrilmiştir. 1453'ten 1934 sonuna kadar Ulu Camii yani birinci protokol cami olarak hizmet vermiştir. Bu da bir gerçektir ve bunu da hiç kimse değiştiremez. Daha sonra bina, 1934'te alınan ve 1935'ten itibaren uygulamaya başlanan bir kararla Ayasofya Müzesi ismi ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı bir müze olarak faaliyet göstermektedir. Artık bu bina için hem kilise hem de cami dönemlerinde yapılan ibadetler geride kalmıştır. Kanaatimce Ayasofya'ya bu açıdan bakmak lazım. Yani hiçbir duygusal ön yargıya kapılmadan, hiçbir ideolojik ve dünya görüşünü içine katmadan taşın, ve binanın mimarisi gözıyla bakmak lazım. Elbette Ayasofya'ya diğer açıdan bakan insanlara da saygı gösteriyorum. Ben de Müze Başkanı olana kadar bu binanın ruhani tarafına bakıyordum ancak şu anda buranın bir emanetçisi olarak, binaya bir yeddiemin gibi bakıyorum. Hiç kuşkusuz Ayasofya'ya tarihçi kimliğimle bakarsam o zaman ruhaniyeti de katmış olurum.

Ayasofya Müzesi Başkanı Doç. Dr.
Haluk Dursun ile Ayasofya ve
Eyüp üzerine keyifli bir söyleşi

Bugün Ayasofya'nın kubbesinde Hristiyanların melek tasviri ile Müslümanların hat şaheseri ayetleri yan yana yer alıyor. Yine binanın içinde bir Pagan

Röportaj

"Ayasofya, bir fetih sembolüdür"

Ayasofya, bir mabet olarak, İstanbul'un fetih sembollerinden biridir. Ondan dolayı Ayasofya'nın kapı tokmaklarında 'Yâ Fettah' yazılıdır. Hem Allah'ın isimlerinden biridir, 'Açan' demektir, hem de fetih yani açış kelimesiyle akrabadır. Fetih'ten itibaren Ayasofya, Osmanlı coğrafyasının bir numaralı mabeti olmuştur. Bu nedenle adına 'Cami-i Kebir' yani Büyük, Yüce Cami denir.

Ayasofya'ya baktığımız zaman birbirinden farklı din ve kültürlerin birarada yaşamış olduklarını görüyoruz. Bu konu ile ilgili olarak neler söylemek istersiniz?

Bugün Ayasofya'nın kubbesinde Hristiyanların melek tasviri ile Müslümanların hat şaheseri ayetleri yan yana yer alıyor. Yine binanın içinde bir Pagan tapınağından gelmiş ve 'Güzel Kapı' dediğimiz, İsa'dan önce 2'inci yüzyıla ait bir kapı yer alıyor. Burada M.Ö. 4'üncü yüzyıldan kalan Helenistik küpler de var. Bunları bir Amerikalıya söylediğiniz zaman, kendi birkaç yüzyıllık tarihini düşünüp afallıyor. Abdülmecit'in, Bizans Dönemi'nden kalma mozaiklerden yapılmış bir tuğrası bulunuyor burada. Abdülmecit, 1847 - 1849 yılları arasında Ayasofya'daki büyük restorasyonu yaptıran padişah'tır. Yani Ayasofya'da son derece etkileyici bir birlik olduğunu söyleyebiliriz.

Ayasofya'ya çok sayıda yabancı turistin geldiğini görüyoruz. Buraya gelen yerli ve yabancı turistler arasında ne gibi farklar var?

Ben bu işi biraz karikatürize ederek, müze ziyaretçilerinin etnik kimliklerini dışarıdan bakarak anlayacağımı iddia ediyorum. Yabancı müze ziyaretçileri ile yerli müze ziyaretçileri arasındaki bu ayrım çok açık bir şekilde ortada. Genellikle yabancılar bir rehberle geliyorlar. Ayrıca ellerinde rehber kitapları oluyor. Yerli turistler, yani vatandaşlarımız ise kulaktan dolma ve çoğu yanlış olan bilgilerle geliyorlar. Bu nedenle de müzenin gerçek görülmesi gereken yerlerini göremeden gidiyorlar.

Peki bu sorunu çözmek için ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Ayasofya Müze Başkanlığı olarak, 'Gezi Konferansları' adı ile Kültür ve Turizm Bakanlığımız ile ortak bir çalışma başlattık. Bu çalışma kapsamında müzenin kapalı olduğu günlerde belli bir sayıda kota koyarak gelen ziyaretçileri karşılıyoruz. Hedef kitlemiz, bilinçli ve meraklı insanlar. Onlara ben müze başkanı olarak rehberlik yapıyorum. Dün vardı ve

iki buçuk saat sürdü. Bunu bazen tekrar ederek yapıyoruz. Yani bir günde bütün yorgunluğuma rağmen birkaç grubu birden misafir etmeye ve onları bilgilendirmeye çalışıyorum. Bu gezilere birkaç kez Eyüp Belediye Başkanı İsmail Kavuncu da katıldı. Bu gezilerin son derece faydalı olduğunu düşünüyorum.

Sizden önce Ayasofya'da resim ve fotoğraf sergileri düzenlenirdi. Sizin başkanlık döneminizde bunlar ortadan kalktı. Neden?

Evet, sizin de söylemiş olduğunuz gibi Müze Başkanlığı olarak Ayasofya'da sergi düzenlenmesine izin vermiyoruz. Geçtiğimiz yıllarda UNESCO'nun Mevlana Yılı ilan etmesi dolayısıyla sadece Mevlana Sergisi'ne izin verdik. Onun dışındaki tüm talepleri geri çeviriyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığımız da bu tutumu benimsedi. Çünkü bir sergi salonu olarak kullanılması Ayasofya'nın ruhuna aykırı. Zaten kendisi tarihsel, sanatsal ve kültürel şaheserlerle bezeli bir mekanda sergi açmak akıl kârı bir iş değil bence. Bu kararımızın arkasındayız ve bu şekilde devam edeceğiz.

Fetih sonrası tamamen Osmanlı - İslam Kültürü ile inşa edilmiş Eyüp, mübarek bir şehirdir. Buranın ruhani, mistik ve manevi yönü her zaman canlı tutulmalıdır.

Müze alanı içinde tarihi özelliği bulunmayan binaların yıkılması ile ilgili olarak neler söyleyeceksiniz?

Ayasofya'da Doğu Roma ile Osmanlı Dönemi'ne ait binaların yanı sıra, 1935'te müze olarak hizmet vermeye başlamasının ardından acil olarak yapılan binalar da vardı. Günün ihtiyaçlarına cevap vermeyen bu binaların resmi izinleri de yoktu. Türbedar Binası'na bitişik olan bu binalar artık eskimiş ve görüntü itibarıyla Ayasofya'ya yakışmıyordu. Sekreteryâ, hizmet birimi ve tuvalet olarak hizmet veren bu 3 bina, koruma kurullarının kararı doğrultusunda yıkıldı. Bu binaların yıkılmasıyla Ayasofya'nın görüntüsünde de olumlu bir gelişme oldu. Böylece, Ayasofya Vaftizhane Bölümü ile Mimar Sinan'ın yaptığı 2. Selim ve 3. Murat Türbelerinin olduğu bölüm tamamıyla ön plana çıktı. Bu binaların yıkılmasıyla Ayasofya Külliyesi ile türbeler arasındaki bağlantı da kurulmuş oldu.

Siz, İstanbul sevdalı bir kişisiniz. Geçmişten günümüze İstanbul'u nasıl değerlendiriyorsunuz?

İstanbul'u bir bütün olarak, Ayasofya'yı gördüğüm gibi görüyorum. İstanbul, M.S. 330 tarihinde bugün sur içi olarak isimlendiren bölgede kurulmuş ve giderek büyümüş bir şehir. 1780 yıllık tarihinin 1123 senesi Bizans hakimiyetinde geçmiş. Bu 1123 sene boyunca buraya birbirinden eşsiz eserler inşa edilmiş. Bir tatlının üstüne kaymak koyar gibi Osmanlı Devleti de bu eserlerin yanına muhteşem eserler koymuş. Bu örneği başka bir şehirde görmek hemen hemen imkansız. Eğer bu pencereden bakabilirseniz İstanbul'un farkına varırsınız. Yani tatlının kendisinin de üzerindeki kaymağın da farkında olmak gerekiyor.

Peki Eyüp'ü İstanbul içerisinde nereye yerleştiriyorsunuz?

Fetih sonrası tamamı ile Osmanlı İslam Kültürü ile inşa edilmiş Eyüp, mübarek bir şehirdir. Gerçek Eyüp, Defterdar'dan başlayıp Bahariye'ye kadar uzanan bölgedir. Özellikle bu bölgenin yapılaşmasına çok dikkat

tamamı Türk olan bir kenttir. Özellikle Fe

Mevlevihane'ye kadar bölümler

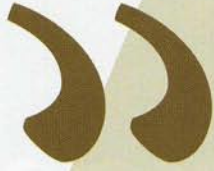
bozulmamasına çok dikkat edilmesi

Buraya Başkan İsmail Kavuncu'nu

yapacağından hiçbir k

Röportaj

Eyüp Belediye Başkanı İsmail Kavuncu ile uzun yıllara dayanan dostluğumuzda biraraya geldiğimiz yerler hep tarihi mekanlar oldu. Kendisi ile birlikte güzel ve keyifli zamanlarımız geçti.

Eyüp Belediye Başkanı İsmail Kavuncu'yu Eyüp için bir talih olarak görüyorum. Kendinin tarihe olan muhabbeti ve merakı tüm belediye başkanlarımıza örnek olmalı.

edilmeli ve silüetinin bozulmasına kesinlikle izin verilmemeli. Burayı özel bir yönetim planıyla, özel bir şekillendirmeye, özel destinasyonlarla ve özel gezi turlarıyla hem sahilden hem de içeriden gündeme getirmek, ruhani, mistik ve manevi yönünü her zaman canlı tutmak lazım. Sahip olduğu tarihi ve kültürel zenginliklere baktığımız zaman Eyüp'ün İstanbul'un tarihi içerisinde farklı bir konumda, özgün bir mekan olduğunu söylemek mümkündür.

Eyüp'ün tarihi silüetini korumak amacı ile Eyüp Belediyesi ve KUDEB işbirliğinde yapılan restorasyon çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aslında uzun zamandır yapılması gereken bir çalışmaydı. Çünkü Eyüp'te tarihi yapıların sayısı oldukça fazla ve bunların gelecek nesillerle buluşturulması gerekiyor. Ancak bunu yaparken sadece binayı hedef almamak gerekiyor. Çünkü binayı bina yapan insandır. Tarih; zaman, mekan ve insan üçlüsünden meydana gelir. Eyüp de Ebu Eyyub el-Ensari ile Eyüp'tür, Hüseyin Fahrettin Dede ile Eyüp'tür, Zekai Dede ile Eyüp'tür, tasavvuf hayatıyla Eyüp'tür, Hz. Cabir'le Eyüp'tür, kaymağıyla Eyüp'tür, oyuncağıyla Eyüp'tür, kebabıyla Eyüp'tür, Arnavut ciğercisiyle Eyüp'tür... Bu önemli ayrıntıyı asla atlamamak gerekiyor.

Eyüp Belediye Başkanı İsmail Kavuncu ile uzun yıllara dayanan bir dostluğunuz var. Kendisinin belediye başkanlığı ile ilgili olarak neler söylemek istersiniz?

Evet, uzun yıllara dayanan kadim bir dostluğumuz var. Kendisi içi tarih sevgisi ile dolu bir kişidir. Öyle ki, İsmail Bey'le en çok görüştüğümüz yerler hep tarihi mekanlar olmuştur. Kendisi ile çok özel zamanlarımız geçti. İsmail Kavuncu'yu Eyüp için bir talih olarak görüyorum. Genç olması, bu işlere muhabbeti ve merakı olması, kültür çevreleriyle sıcak ilişkiler kurması son derece önemli. Bugün iki müze başkanı var Türkiye'de ve kendisi ikisiyle de iyi dost. Bu özelliği de kendisini özel bir konuma getiriyor.

